

De middeleeuwen

bron 2

Omstreeks 1362 schrijft de Italiaanse auteur Giovanni Boccaccio het boek *Over beroemde vrouwen*, met daarin biografieën van Bijbelse, mythologische en historische vrouwen. In het voorwoord staat:

In navolging van hun heilige Leraar [God] dwongen Hebreeuwse en christelijke vrouwen zichzelf meestal tot een bovenmenselijke volharding met het doel eeuwigdurende en ware glorie te behalen. Heidense vrouwen¹⁾ echter bereikten hun doel (...) door hun talent of, waarschijnlijker, omdat ze werden aangespoord door een verlangen naar aardse roem.

Daarnaast verkregen christelijke vrouwen, in het ware en altijd schijnende licht, hun verdiende onsterfelijkheid. Ook weten we dat hun maagdelijkheid, zuiverheid, heiligheid en hun standvastigheid in het overwinnen van vleselijke lusten (...), in boeken van vrome mannen zijn beschreven. Er zijn echter nog geen boeken waarin speciaal over de verdiensten van de heidense vrouwen wordt geschreven. Om die reden (...) heb ik dit boek geschreven.

noot 1 Boccaccio bedoelt hiermee vrouwen uit de Grieks-Romeinse mythologie en geschiedenis.

Vroegmoderne tijd

bron 3

Stadhouder Frederik Hendrik, prins van Oranje, verzoekt in 1638 aan het Amsterdamse stadsbestuur koopman Bijland te arresteren die buskruit en wapens levert aan Antwerpen. Een Fransman schrijft hierover:

Hij [koopman Bijland] had geantwoord dat de burgers van Amsterdam vrijheid hadden om overal te handelen; dat hij er honderd kon noemen die aan de Antwerpenaren leverden, dat hij het ook deed, dat de koophandel niet geremd kon worden. En dat hij hun wel betuigen wilde dat men om winst te maken door "de hel varen moest". (...) De heren van Amsterdam hadden hem toen onschuldig verklaard omdat hij maar een leverancier was en alleen gehandeld had in opdracht van Antwerpse kooplieden. Mijnheer de Prins van Oranje was zeer ontstemd over dit verhaal. Hij stuurde gelijk iemand naar Admiraal Tromp met de opdracht om de vier fluiten¹⁾ met buskruit en geweren in Texel aan te houden. (...) "Gij ziet", zei hij mij toen, "hoeveel geduld men hebben moet met deze plompaarts²⁾ van kooplieden. Ik heb geen grotere vijanden dan de stad Amsterdam."

noot 1 Een fluit is een scheepstype.

noot 2 Dit betekent lomp en onbehouwen.

bron 4

Omstreeks 1655 schildert Pieter van Anraedt dit familieportret van de Amsterdamse koopman Jeremias van Collen en zijn gezin:

Toelichting:

Het schilderij toont Jeremias van Collen, zijn vrouw en hun twaalf kinderen. Op de achtergrond staat hun landhuis Velserbeek. Het terras waarop de familie is afgebeeld, bestaat in werkelijkheid niet.

bron 5

Op 15 januari 1790 schrijft troonopvolger Leopold van Oostenrijk aan zijn zus:

De heerser, zelfs een erfelijke, is alleen maar een ambtenaar van het volk, die alle aandacht moet geven aan het bevorderen van de welvaart van dat volk. In ieder land moet een grondwet tussen het volk en de soeverein overeengekomen worden, die de macht en de bevoegdheden van de soeverein begrenst. Als de vorst dit verdrag verbreekt, dan doet hij afstand van zijn positie en is niemand nog verplicht om hem te gehoorzamen. Alleen de uitvoerende macht ligt bij de heerser; de wetgevende bij het volk en zijn vertegenwoordigers.